

T A J N E

Egz. Nr ²....

A N K I E T A

operacji milicyjnej

Dnia: 11 listopada 1983 r.

Miejsce: Kraków - Śródmieście.

1. Krótki opis sytuacji operacyjno - politycznej, ze szczególnym uwzględnieniem rozpoznania operacyjnego i taktycznego :

Przypadająca w dniu 11 listopada 1983 r. 65 rocznica odzyskania niepodległości Polski, w powiązaniu z przypadającą w przeddzień 3-cią rocznicą rejestracji NSZZ "Solidarność", wzorem lat ubiegłych stwarzały potencjalne niebezpieczeństwo zagrożenia porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie miasta Krakowa.

Rozpoznanie operacyjne wskazywało na brak szerszego zainteresowania tymi rocznicami w środowiskach robotniczych, natomiast rocznica odzyskania niepodległości i związane z nią uroczystości budziła żywsze zainteresowanie w środowisku młodzieżowym: studenckim i szkół ponadpodstawowych.

Na dzień ten planowane były w szeregu krakowskich kościołach msze w intencji odzyskania niepodległości, z których kluczową była, zamówiona przez b. legionistów, msza na Wawelu o godz. 18.00, celebrowana przez kard. Fr. Macharskiego.

W oparciu o doświadczenia z roku ubiegłego oraz informacje operacyjne istniało zagrożenie zorganizowania po zakończeniu mszy pochodu protestacyjnego kierującego się na Plac Matejki celem złożenia tam kwiatów i odbycia manifestacji. Uzyskane informacje wskazywały jeszcze na dwa inne warianty pochodu: pierwszy - do Miasteczka Studenckiego i drugi - mało prawdopodobny ze względu na dużą odległość - pod Kopiec im. J. Piłsudskiego na Sowińcu.

Ponadto istniało zagrożenie, wykorzystania przez siły opozycyjne do wszczęcia zamieszek, osób zgromadzonych na nabożeństwach :

- 2 -

- o godz. 16.00 w kościele Św. Józefa w Rynku Podgórskim,
- o godz. 18.00 w kaplicy na os. Szklane Domy w Nowej Hucie,
- o godz. 18.30 w Kościele Mariackim w Rynku Głównym,
- o godz. 20.00 w kościele XX Misjonarzy przy ul. Dzierżyńskiego.

Poza oficjalną uroczystością złożenia kwiatów pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza na Placu Matejki, planowaną na godz. 12.00, rozpoznanie operacyjne dostarczyło informacji o projektowanych przez siły opozycyjne składaniach kwiatów o godz. 17.00 na płycie Tadeusza Kościuszki w Rynku Głównym oraz pod Pomnikiem Grunwaldzkim na Placu Matejki.

Reasumując, w dniu 11 listopada br. należało się spodziewać najpoważniejszych zagrożeń w godzinach wieczornych /ok. 19.00-20.00/ w rejonach :

- Wawelu - próby zorganizowania marszu protestacyjnego,
- Rynku Głównego - próby odbycia wiecu protestacyjnego,
- Placu Matejki - próby odbycia wiecu protestacyjnego,
- Miasteczka Studenckiego.

Stosownie do istniejącego zagrożenia podjęto odpowiednie przedsięwzięcia operacyjne, m. innymi :

- działania profilaktyczno - zapobiegawcze w stosunku do figurantów i obiektów,
- odbyto naradę z dyrektorami szkół ponadpodstawowych, obligując ich do organizacji w dniu 11 bm. poranków, wzmocnienia dyżurów, itp.
- przeprowadzono rozmowy profilaktyczne z proboszczami niektórych parafii,
- przejęto operacyjnie większe partie ulotek o treściach antysocjalistycznych,
- uaktywniono działaczy PRON i inny aktyw społeczny.

2. Rodzaj operacji, założenia taktyczne działań :

Operacja: zwariantowana w zależności od rozwoju sytuacji :

- zabezpieczenie prewencyjne, mające na celu zapobieżenie sformowania się pochodu lub wiecu,

- 3 -

oraz alternatywnie :

- blokada trasy przemieszczania się ewent. pochodu,
- rozproszenie demonstrantów,
- przywrócenie naruszonego porządku publicznego na terenie miasta.

Założenia: a/ organizacyjne :

- uruchomienie centralnego stanowiska dowódczo - analitycznego - Sztabu WUSW - w budynku "B" WUSW przy ul. Mogiłskiej 109,
- operatywne dowodzenie siłami przez d-cę operacji - z Ruchomego Stanowiska Dowodzenia, usytuowanego w rejonie przeprowadzanych działań,
- dokonanie kalkulacji sił i środków, z wariantem uwzględniającym udział sił przydzielonych,
- uruchomienie punktów obserwacyjno - meldunkowych,
- przygotowanie grup filmowych dla dokumentowania przebiegu zajęć i działań,
- przygotowanie grup operacyjno - dochodzeniowych w więźniarkach dla odbierania i dokumentowania osób zatrzymanych,
- powołanie Kompanii NOMO i podporządkowanie jej d-cy I Batalionu ZOMO Kraków,
- powołanie Kompanii Interwencyjnej, działającej w ubraniach cywilnych,
- wprowadzenie w dniu 11 listopada br. - stanu pełnej gotowości dla jednostek krakowskiego garnizonu MO, z 12-godzinny dzień służby i skoszarowaniem pododdziałów zwartych,
- zabezpieczenie, w uzgodnieniu z Wydziałem Gospodarki Komunalnej UM, sprzętu do ewentualnego usuwania barykad,

b/ taktyczne :

- podjęcie wyprzedzających działań operacyjno - dezintegrujących, zmierzających do niedopuszczenia uformowania się manifestacji - przez siły pionu SB oraz Kompanii Interwencyjnej,
- przygotowanie wielowariantowego planu działań pododdziałów zwartych, obejmującego sposób postępowania tych sił we wszystkich aktualnie przewidywanych wariantach zagrożeń - bez wprowadzania sił bezpośrednio w rejon Wawelu oraz do Rynku Głównego,
- podjęcie przez pododdziały zwarte działań patrolowych /patrole wzmocnione/ i blokadowych celem niedopuszczenia do uformowania się pochodu i zgromadzenia o charakterze politycznym,

- 4 -

- prowadzenie nasilonych legitymowań i zatrzymywań,
- zatrzymywanie osób będących: przywódcami /inicjatorami/ zajęć, szczególnie aktywnych lub agresywnych, rozprawiających ulotki, noszących zakazane emblematy /transparenty, znaczki, itp./ oraz zamiejscowych,
- przystąpienie do działań rozpraszających - w przypadku zawiązania się pochodu lub wiecu - przy użyciu pałek gumowych, AW i ewent. wyrzutni pocisków gumowych,
- działania mają być wykonywane przy kategorycznym zakazie używania środków chemicznych. Zmiana tej decyzji pozostaje w gestii Szefa WUSW, a uwarunkowana jest rozwojem sytuacji operacyjnej,
- pododdziały zwarte i funkcjonariusze Kompanii Interwencyjnej oraz NOMO przystępują do działań bez broni palnej - z wyjątkiem kadry dowódczej,
- Kompania Interwencyjna i funkcjonariusze plutonu specjalnego działają w ubraniach cywilnych wewnątrz zagrożonego terenu, z zadaniem izolowania i zatrzymywania przywódców i aktywnych uczestników ewent. zajęć,
- siły operacyjne SB i MO współdziałają ściśle z siłami mundurowymi. Zakłada się ściśle współdziałanie i wymianę informacji pomiędzy d-cą operacji a jego zastępcą d/s operacyjnych,
- do dyspozycji d-ców batalionów zostają skierowane po dwie więźniarki,
- po zakończeniu oficjalnych uroczystości pod Grobem Nieznanego Żołnierza, rejon ten zostaje objęty wzmocnionymi patrolami ZOMO oraz aktywistów PRON,
- zabezpieczenie budynków UM i PZPR wzmocnione będzie przez członków ORMO,
- po zakończeniu ewent. działań rozpraszających, podjęcie wzmoczonego patrolowania siłami pododdziałów zwartych całego zagrożonego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem I obwodnicy.

3. Zestawienie sił i środków /własnych i wspierających/ :

Siły :

- funkcjonariuszy mundurowych	-	1.618
w tym: ZOMO	-	1.214 /w tym 603 sił przydz./
NOMO	-	114
WRD	-	89
DUSW	-	201

- funkcjonariuszy operacyjnych	- 257
w tym: SB	- 147
Kompanii Interwencyjnej	- 85
Pluton Specjalny	- 25
- ORMO	- 120 /ochrona obiektów/
- oddziały polityczno-obronne	- 20

R a z e m : 2.015 , w tym 1.875 funkcjonariuszy MO i SB

Środki :

- samochodów	- 234 / w tym 22 WRD /
- AW	- 10
- BTR	- 6
- AWGŁ	- 2
- więźniarek	- 9
- sanitarek	- 2

4. Opis przebiegu operacji, czas trwania operacji, ocena i wnioski:

W dniu 11 listopada 1983 r. w godz. 17.10 - 18.00 wszystkie pododdziały biorące udział w zabezpieczeniu, osiągnęły założone pozycje wyjściowe. O godz. 19.21 zostało zakończone uroczyste nabożeństwo w Katedrze Wawelskiej, w intencji 65 rocznicy odzyskania niepodległości Polski. Uczestniczyło w nim około 5 tys. osób, głównie młodzież - co stanowiło około 2/3 tej liczby uczestników na jaką liczyli organizatorzy. Po zakończeniu mszy przeważająca ilość osób biorących w niej udział, zaczęła spokojnie rozchodzić się do domów, bez jakichkolwiek oznak manifestacji politycznej. Po rozejściu się zasadniczej grupy wiernych, na dziedzińcu Wawelu pozostała grupa około 1.500 osób, która według napływających meldunków od pracowników operacyjnych, przejawiała skłonność do zorganizowania zapowiadanego uprzednio marszu protestacyjnego. Wśród osób tych rozpowszechniana była informacja, że główny kierunek planowanego marszu, tj. ulica Grodzka, jest zablokowana przez siły MO, w związku z czym postanowili oni odbyć pochód, schodząc bramą od ul. Bernardyńskiej do ul. Stradom a następnie Dietla w kierunku centrum miasta. Uformowała się grupa licząca około 500 - 600 osób, która w sposób zorganizowany z transparentem i flagami opuściła Wawel. W tej sytuacji siłami II Batalionu zablokowano odcinek ul. Stradom, na którym znajdowała się w/w grupa demonstrantów - dwoma blokadami: na wysokości

ulic Waryńskiego oraz Dietla. Przeprowadzona akcja, jak również apele o spokój i porządek wygłaszane przez duchownego z radiowozu M / gdzie znajdował się w asyście oficera WUSW/ spowodowała, że grupa samoistnie się rozproszyła, część jej uczestników przeszła w sposób niezorganizowany ul. Agnieszki, a pozostali wsiedli do środków komunikacji miejskiej. Równocześnie druga grupa, licząca ok. 500 osób kierująca się z Wawelu w kierunku ul. Stradom, na widok blokady zawróciła z połowy podjazdu, spowrotem na Wawel - z którego rozeszła się spokojnie, w sposób niezorganizowany, oboma bramami. W wyniku zastosowanych blokad oraz przeprowadzonych legitymowań - siły mundurowe, przy aktywnej pomocy sił operacyjnych, zatrzymały najbardziej aktywnych uczestników pochodu, w tym osoby niosące transparent.

Od godz. 14.00 w rejon Placu Matejki skierowano dwa 5-cio osobowe patrole ZOMO, dokonujące legitymowań wśród osób znajdujących się na Placu. Miejsce to, wg ustaleń operacyjnych mogło zostać wykorzystane przez siły opozycyjne, do sprowokowania zakłóceń porządku publicznego. Pomimo podjętych działań prewencyjnych, ok. godz. 20.00, pod Pomnikiem Nieznanego Żołnierza zgromadziło się ok. 600 osób, które przybyły na Plac Matejki pojedynczo lub w niewielkich grupkach. Na płycie Grobu zapalono świece i złożono kwiaty, część zgromadzonych odśpiewało pieśni religijne wznosząc palce z literą "V". W sytuacji tej dalsze legitymowanie, przy gwałtownym napływie ludzi stało się mało efektywne i zdecydowano, aby nie dopuścić do dalszego napływu ludzi, podciągnąć w ten rejon siły. Siły te przemieściły się I obwodnicą z dwu kierunków: jedna kompania II Batalionu ul. Basztową od strony Dworca Głównego PKP oraz jedna kompania I Batalionu - ul. Basztową od strony ulicy Długiej. Równocześnie na Plac Matejki skierowano radiowóz z duchownym, na apel którego o godz. 20.10 zgromadzeni rozeszli się spokojnie nie zakłócając porządku. Skierowane siły dokonały zatrzymań osób wyróżniających się szczególną aktywnością w zgromadzeniu. Od godz. 20.20 w rejon Placu Matejki, Dworca Głównego PKP oraz I obwodnicy wprowadzono wzmocnione patrole siłami kompanii NOMO wyposażonymi w lekkie pojazdy. Podjęte działania prewencyjne w sposób skuteczny zapobiegły ew. ponownym próbom zakłócenia porządku publicznego w tym rejonie.

D-ca operacji: płk Stefan LOSIAK - Dowódca ZOMO Kraków,

Z-ca d-cy d/s operacyjnych: ppłk Zygmunt MAJKA - N-k Wydz. IV SB.

Czas trwania operacji: 2 godz. 20 min /bez uwzględnienia dodatkowych służb patrolowych/.

Wg oceny Sztabu WUSW operacja była przygotowana i przeprowadzona prawidłowo. Usunięcie się pododdziałów zwartych MO z bezpośredniej bliskości Wawelu, jak również zrezygnowanie z prewencyjnych blokad ulic, którymi ewentualnie miał przemieszczać się nielegalny pochód, niewątpliwie wpłynęło na uspokojenie nastrojów wśród uczestników nabożeństwa i umożliwiło sprawne i szybkie ich rozérodowanie po jego zakończeniu. Równocześnie obecność sił MO na obrzeżach zagrożonego rejonu wpłynęła odstraszająco i w konsekwencji nie doszło do przemarszu zapowiadanego pochodu. Ponownie skuteczne okazało się zaangażowanie księdza w asyście umundurowanego oficera MO, do rozładowania sytuacji grożącej koniecznością użycia środków przymusu bezpośredniego.

Całość operacji zrealizowano bez użycia środków przymusu bezpośredniego.

5. Zestawienie strat powstałych w wyniku działań :

Nie odnotowano strat w ludziach ani majątku, zarówno ze strony MO, jak i strony przeciwnej.

6. Liczba osób zatrzymanych i zastosowane wobec nich sankcje :

W czasie działań prewencyjnych ogółem zatrzymano 32 osoby, w tym 7 kobiet. W liczbie tej było:

- 3 nieletnich,
- 7 uczniów,
- 8 studentów /w tym 4-ch z UJ/,
- 4 niepracujących,
- 11 robotników.

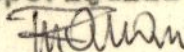
W stosunku do osób zatrzymanych:

- 9 skierowano do Kolegium d/s Wykroczeń w trybie przyspieszonym,
- 2 skierowano do Kolegium d/s Wykroczeń w trybie zwykłym,
- 21 zwolniono po przeprowadzeniu rozmów profilaktyczno-ostrzegaw.

7. Numer ewidencyjny/L.dz./ teczki dokumentacyjnej operacji :

L.dz. Im-0362/83

Sporządził:

Por. mgr inż. Ryszard ROMAN
Insp. Wydz. WSK WUSW Kraków